15.

D. O. M.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis nono mensis Februarii anni M. DCC. XXXVI.

M. JACOBO-FRANCISCO VANDERMONDE, Doctore Medico, Præside.

An infirmis à morbo viribus reparandis Gin Seng?

I.

VIRIUM integritas, sanitatis signum & effectus. Imbecillitas, morbi symptoma. Non hujus semper causa eadem; hanc aliquando Plethora, Cacochymia sæpiùs inducit, ab utrâque virium imbecillitas. Quæ à Plethorâ, apud Medicos, vero nomine oppressio audit. Quæ à Cacochymiâ, dissolutionem meritò appellaveris. Cacochymia sæpè à concretione, interdum à dissolutione; alterutra vitiet sanguinis crasin parum interest; ex utrâque perit virium integritas & firmitudo quæ à solida inter & fluida reciprocando motu pendet. Hæc liquorum & vasorum perennis, æqua, lenisque agitatio, secretiones & excretiones absolvit, undè nec redundans, nec vitiosum quid in corpore superstes. Secretionem hanc necessariam in primis agnosce, quâ feriante aut remittente, morborum ingruit cohors. Diaphoresim intellige, hâc interclusâ morborum irruere iliadem qui dubitat, affectus rheumaticos exploret, in quibus ut plurimùm nullam tum intimam, tum extimam partem, doloris proindèque læsionis immunem videas. Non aliam tot tamque gravium symptomatum causam, præter perspirationem imminutam, ratio & experientia commonstrant. Quid mirum? hâc viâ major excernendorum funditur copia, quàm cætera, quot quot sunt, simul supplere valent incernicula! At undè tanta possit perverti functio forsan quæsiveris? quibus organis peragatur, perpende; hanc facilè præcludi posse lubens fateberis. Adeò cutis spiracula numero infinita, per quæ succi nutritii residuum secernitur sub formâ vaporis ita tenuis ut sensus fugiat, levi de causâ, venti, frigoris, humidæ tempestatis, occludi solent: nec mireris tantum succi nutritii ex partibus quibuslibet redundare, quid enim nutritio nisi partium deperditarum restauratio, aut nondum perfectis accretio? inde in adultorum ætate consistente, partibus non deperditis, nimium addere ope cibi & potûs, grande nefas; hinc ad ætatem usque consistentem minùs homo perspirat. Perspirationem eam habe legitimam, quæ, coctione ritè peractâ, omnia nutritioni supervacanea foras liberè amandat; at nisi coctione facili alimentorum, hanc obtineri credideris. Hinc ut ritè cedat, assumptorum tum quantitatis, tum qualitatis semper habe rationem, aliàs citò corruet corporis œconomia, citò labascent vires propter imminutam diaphoresim, quam sola restituta coctio valet redintegrare.

II.

VIRIUM jactura vel alimoniæ defectu, vel nimio humorum utilium dispendio, vel pravâ ciborum coctione, vel sanguinis redundantiâ, provenit. Hæc vires potius oppressas quàm exhaustas repræsentat, solâque liquidorum redundantium detractione amovenda. Alia quævis deficientium adjectione dissipatur, quæ pravæ coctionis est effectus, diætâ & remediis quæ coctionem juvant & restituunt curatur. Non eandem læsæ coctionis causam esse, imò sic diversam putes, ut sæpiùs, nisi Medico sagaci, vix innotescat; ideò eam curandi & anceps & diversa methodus. Imbecillitas ventriculi à fibrarum & glandularum laxitate orta, undè stomachalis saliva uberior dilutiorque, ciborum massam ventriculo ingestam abluendo potiùs quàm diluendo ac-

ſubigendo, coctionem pravam ſuppeditat. E contrario ventriculi fibræ atque glandulæ conſtrictæ nimis, parciùs ſupplendo ſuccum gaſtricum eumque craſſiorem, alimentorum maſſam neque dilutam ſatis neque ſubactam, diuturniori morâ aceſcentem, crudam adhuc ad inteſtina provolvunt. Hepate malè affecto, bilis à ſanguine non ſecreta, ſalivam ac ſuccum digeſtivum inficit, coctionem & chyloſin pervertit. Spirituum depauperatio, ſive propter inediam diutiùs protractam, ſive ob immodica corporis exercitia, ſeu propter animi diuturnum mœrorem, ſeu propter humorum utilium nimium diſpendium, coctionis læſæ non rara cauſa. Has prout diverſas tollere cauſas arduum ſanè, ſatiſque ſæpiùs Medico illarum effectus emendare. Illud verè dixeris remedium, quod à quâvis cauſâ depravatæ coctioni reſtituendæ idoneum agnoſces, quod coctionem juvando reſtituendoque, Diaphoreſim reſarciat integram, vireſque imbecillas recreet.

III.

* 人生

GIN SENG * ſeu *Pe Tſi* primum à ſimilitudine ſuppoſitâ cum effigie hominis, ſecundum verò ab innumeris ejus proprietatibus ſortitur apud *Sinas* nomen. Inter trigeſimum-nonum & quadrageſimum-ſeptimum borealis gradum, ponè ſtupendos *Sinarum* limites, apparet longa montium ſeries, opacitate arborum & fœcunditate graminum quibus operitur & circumdatur, hominibus quaſi impervia. In collium devexitate, torrentium crepidine, circà rupes & diverſos inter ceſpites lignaque creſcit ſalubris planta, nuſquam in campis apertis, vallibus nec paludibus reperta: circiter menſem Aprilem germinat caulem ſimplicem, unius pedis altum, glabrum, ex rubro nigricantem, qui ſuprà medium ſuæ altitudinis, inſtar anemones, circumcingitur appoſitis in orbem baſibus pedunculorum, quorum ſinguli in extremo ſuo gerunt quinque folia in radios digeſta, aut in ſpeciem expanſæ manûs, ſibi inæqualia & tenuia, oblonga & acuminata, leviter dentata & obſcurè virentia: caulis definit in umbellam, cujuſlibet radii extremo, unum modò florem gerentem, completum, regularem, polypetalum, ovario innaſcentem; ovarium hoc, quod calycem multis acuminibus coronat, fit bacca, primùm viridis, deindè alba, & tandem rubicunda, in quâ reperiuntur ut plurimùm duo ſemina compreſſa, ſecta quaſi in renis, vel ſemicirculi formam, ita ut unita ſpeciem cordis referant. Radix, calami ſcriptorii & aliquandò digiti parvi craſſitiem adæquat, non raró bipartita, rugoſa, ſubflavi coloris, fibris tenuibus prædita, & circumcircà nigris ſubtiliſſimis maculis variegata; à numero circulorum ſucceſſivis caulibus circumſcriptorum, ejus ſtatuitur ætas. Maſticata dulcedinem non ingratam cum aliquali amaritie præ ſe fert, radicum liquiritiæ ſimul & petroſelini guſtum æmulans. *Sinæ* & *Tartari* eam magno apparatu & labore colligunt ineunte Vere & declinante Autumno, mundant attentè, radices lavant in decocto ſeminis Milii, & eas accuratè exſiccant ſuprà fumum ejuſdem ſeminis in aquâ cocti, ut de flavo ejus participent colore; & ne carie humiditateve afficiantur, eas perfectè ſiccas, afflante Aquilone, in vaſis æneis, lixivio elutis & cautè clauſis recondunt. De minimis radicibus reſiduis conficiunt extractum; folia autem tanquam *The* pro uſu conſervant. Aurelianam noſtram Canadenſem unam & eandem eſſe plantam, luculenter probant iidem altitudinis gradus, æquale ſolum, non impar montium poſitio, ſimilis nemorum aſpectus, & tandem inſpectio pediculorum, foliorum, florum & fructuum. Si radix videatur diſſimilis, quid mirum? nonne radix paſtinacæ hortenſis caule & ſeminibus ornata, toto diſcrepat Cœlo à paſtinacâ culinæ iiſdem nondum præditâ? Colligatur Canadenſis propriis anni temporibus, æquali methodo exſiccetur, pari cautione aſſervetur, nec aſpectu, nec guſtu, nec etiam virtute erit *Sinenſi* abſimilis. Teſtes ſunt *Sinæ* qui Canadenſem *Cantonem* nobiſcum aſportatam genuinum *Gin Seng* ſubitò agnovère: nec deſunt qui proprietates *Sinenſi* æquiparandas in ſelectiori experti ſunt. Nullum in triplici regno remedium, ſeu à ſolâ naturâ, ſeu ab arte quantumvis ſolerter paratum, plantâ *Gin Seng* efficacius reperies, hæc coctionem juvat reſtituitque, Diaphoreſim reſarcit integram vireſque imbecillas recreat.

MEDICAMENTORUM vires experientia imprimis confirmat; quas à certis principiis dimanantes ex analyſi Chymicâ judicaveris, ſæpiùs errori obnoxias experimentis patebit; eadem chymicus ignis extorquet principia è plantâ eduli, quæ ſuppeditat planta toxicalis: nec ſemper ſapori & odori nimium crede, ſaporem amygdalaceum refert genuinum ſcammonium quod ſummâ virtute pollet catharticâ, dum amygdala in alimoniam cedit. Certa ineſt principiorum cujuſlibet mixti compages, è quâ exurgit virtus, quâ ſolutâ aut adulteratâ, nova naſcitur proles, à nativâ ſic degener, ut ipſi prorſùs contrarios promat effectus. Mixtum ideò quale natura edidit, exhibe, ipſimet manda naturæ, & tibi ſecundos votiſque conſentaneos edet effectus. Quæ novus Orbis ſeu America nuper in Medicinâ miniſtravit medicamina, rei ſtabiliunt argumentum. Cortex Peruvianus nullâ paratus arte, febris intermittentis verum & nunquam laudandum ſatis remedium. Sima-rouba nuperrimè ad nos advectum, diarrhϾ, dyſenteriæ, aliorum quorumvis remediorum, quin & ipſiuſmet Ipecacuanhæ virtutem eludentis, preſentiſſimum, quotidiana declarat experientia, medicamen. Num ſapor aut odor, num analyſis Chymica, tantas tamque ſtupendas in hiſce vegetalibus latentes indicavêre virtutes? Cortex Peruvianus odoris inops ſaporem amarum atque ſtypticum exhibet. Sima-rouba nec odoris nec ſaporis aut tantummodò modicæ amaritiei dives. Nonne innumera vegetabilia eaſdem ſenſibus exhibent dotes, quas tamen utriuſque viribus, non ſolùm inferiores, at ſæpiùs contrarias agnoveris. Undenam in his Americanis vegetabilibus virtutes? niſi in ipſorum nativo contextu, ventriculi fibras languidiores atque laxiores ad tonum revocante, hinc fibrarum reſtitutum robur, coctiones læſas redintegrando, ſecretiones ac præcipuè Diaphoreſim juvat. Sic in febribus intermittentibus, ſic in diarrhœâ & dyſenteriâ ad tonum reſtitutæ ventriculi ac inteſtinorum fibræ alimenta firmiùs retinendo atque ſubigendo, maſſam alimentorum comminuunt; nec uberior & aquoſior è glandulis affluit ſuccus, at ſtillando irrorat, undè genuina ingeſtorum coctio & redundantium excretio. A plantâ *Sinenſi* nec diverſas nec minores obtinendi ſpes, ſi ſapori credendum & odori: hic fragrantem etſi levem vim refert aromaticam; ille amaritiem dulcedine temperatam exhibet, ſalis eſſentialis, tantiſper volatilis, partiumque ſulphurearum reſinoſarumque ſigna & effectus, quorum conſortio & amico fœdere, nervis & ſpiritibus recreandis, ut & fibrarum nimis laxatarum elaſticitati reſtituendæ, aut tenſarum nimis elateri relaxando, non impar. At quæ iiſdem principiis gaudent, non eoſdem ſemper ſed & contrarios edunt effectus? Eſto. Non in his eadem principiorum miſcela, quam ſola detegit experientia. At, inquies, ubinam, à quibus gentibus veritas accipienda? *Sinas*, *Tartaros*, *Tunkinos*, *Japonenſes* alioſque Aſiaticos ſub diverſo Sole degentes conſule, apud quos poſt hominum memoriam uſus *Gin Seng* ſic invaluit, ut cuilibet ferè morbo, vel tanquam therapeuticum, vel prophylacticum, vel ſaltem viribus refocillandis aptum, cuilibet ætati, ſexui atque temperamento exhibeant. Non apud tot tamque diverſas gentes, novitatis amor; imò antiquitatis, id eſt per ſæculorum ſeriem comprobati remedii meretur encomium. Si viatoribus quædam habenda fides, quotquot qui haſce immenſas peragraverunt regiones, ad ſummas laudes in Medicinâ plantam evehunt, nec de laudibus quas Aſiatici huic radici tribuunt, detrahunt quicquam. Quonam fundamento tantoperè decantetur, ab ipſomet textu Sinenſi accipe. * In diarrhœis, dyſenteriis, ventriculi & inteſtinorum debilitate aut depravatione, ſicuti in ſyncope, lipothymiâ, paralyſi, ſtuporibus & convulſionibus prodeſt: mirum in modum refocillat nimiâ venere exhauſtos: hominibus à morbis vel acutioribus vel chronicis enervatis, nullum huic æquiparandum medicamentum: ubi poſt eruptionem fractis jam viribus, ſubſidunt variolæ, felici cum ſucceſſu in largâ doſi propinatur: tandem repetitis vicibus, vires admodum debilitatas reficit, & mirificè reſtaurat, perſpirationem auget, blando calore ſenum corpora perfundit, medullam in oſſibus & totam artuum compagem ve-

* 本草綱目 李時珍

PEN SAU KAN MOU LI TCHI SIN

» getat & confirmat : quin imò, addit idem textus, in agone jam constitutis, tale
» robur restituit, ut retardatâ morte, tempus & occasio eis supersit ad alia assumenda
» medicamenta, sæpèque pristinam sanitatem recuperandam.

V.

QUIS tot celebratam laudibus radicem non veram panaceam crediderit ? Quis non alia, quæ in Asiaticis regionibus natura producit medicamina, inutilia prorsùs ? Quis non incassas Medicinæ leges, Medicique labores potiùs ad ingenii ornamentum quàm ad scientiæ utilitatem, non prædicaverit ? Erras, non minùs quàm aliud pharmacum, artis legibus & sagacis Medici judicio, subditam agnosce. Cortex Peruvianus, Ipecacuanha, Sima-rouba in ipsismet morbis, quibus experientiâ præcipuè mederi compertum, non tamen innoxiè ab Empiricis exhibentur. Minuet quoque famam *Gin Seng*, qui Medicinæ principiorum rudis, tam à suâ naturâ salubrem plantam temerariò largietur. Ab ipsismet *Sinensibus* Medicis accipe quæ ad radicis usum hortari aut deterrere debeant. » Gulosis atque *Oinopotis* parùm pro-
» ficua. In febribus malignis & epidemicis cum summâ cautione, & tantùm remit-
» tente febre usurpanda ; in phlogisticis, hecticis atque suppurantibus, tanquàm cane
» pejus & angue fugienda. In hæmorragiis parcè, nec nisi tibi priùs cognitâ causâ.
» In affectibus strumosis, scorbuticis atque venereis, incassùm etsi innoxiè tentabis :
» at languidis aut caducis vires addere aut recreare, diuturnis animi mœroribus &
» febribus hecticis maceratis & exhaustis, opem feres jucundam tutamque, prudenter
» adhibendo à scrupulo ad drachmam semissem, aquâ calidâ, horæ spatio infusam,
» vel in pulvere, vel in extracto, vel si mavis aliis remediis admixtam, à granis decem
» ad sexaginta, & certis in casibus ultrà, prout requirit necessitas. » Ex medicamenti simplicitate elucet virtus, quæ semper major, quò naturam propiùs æmulatur. In re tam simplici tantam Energiam latere quid mirum ? à principiorum legitimo & felici connubio cujuscumque mixti prodit virtus, quæ semper major, quò minùs irretita crassis, viscidis aut terrenis partibus, aut adulterata aut obruta salibus : hinc vegetalium tuta magis prout magis simplici amica naturæ, quàm mineralium familia ; illudque medicamentum imprimis elige quod alimenti potiùs quàm Pharmaci genium redolet, quodque magis per insensiles vias naturam sublevat, quàm expurgando debilitat.

Ergò infirmis à morbo viribus reparandis Gin Seng.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Andreas-Josephus Seron.	*M. Jacobus Trant, è Regiâ Scientiarum Academiâ.*	*M. Petrus Afforty, Chirurgiæ Professor.*
M. Thomas-Renatus Gasnier.	*M. Petrus Maloët, Consiliarius & Medicus Regis ordinarius, nec non Domus Regiæ Invalidorum ; Ducum & Militum Academiæ Scientiarum Regiæ Socius.*	*M. Claudius-Antonius Renard.*
M. Philippus Davier de Breville, Dotariæ Hispaniarum Reginæ, Medicus perpetuò ordinarius.	*M. Guillelmus de Magny.*	*M. Franciscus Bailly.*

Proponebat Parisiis, LUCAS-AUGUSTINUS FOLLIOT DE SAINT VAST, San-Laudæus-Constantiensis, Baccal. Medicus, A. R. S. H. 1736. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1736.